

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sva prava pridržana. Dopuštenje za ponovno objavljivanje ovog sažetka dano je isključivo u svrhu uključivanja u HUDOC bazu podataka Suda.

© Office of the Representative of the Republic of Croatia before the European Court of Human Rights. All rights reserved. Permission to re-publish this summary has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© Bureau de l'Agent de la République de Croatie devant la Cour européenne des droits de l'homme. Tous droits réservés. L'autorisation de republier ce résumé a été accordée dans le seul but de son inclusion dans la base de données HUDOC de la Cour.

**SAŽETAK PRESUDE
BĂRBULESCU PROTIV RUMUNJSKE
OD DANA 5. RUJNA 2017. GODINE
ZAHTJEV BR. 61496/08**

*Povreda prava na privatni život zbog nadzora elektroničke
komunikacije na radnom mjestu*

ČINJENICE

Podnositelj zahtjeva bio je zaposlen u privatnom društvu kao inženjer zadužen za prodaju. Na zahtjev poslodavca, otvorio je račun na Yahoo Messengeru kako bi mogao odgovarati na upite klijenata. Društvo je 3. srpnja 2007. godine prosljedilo obavijest svojim zaposlenicima da je jedna zaposlenica dobila otkaz zbog stegovnih razloga nakon što je koristila Internet, telefon i fotokopirni aparat u privatne svrhe. Podnositelj je 13. srpnja 2007. obaviješten da je njegova komunikacija putem Yahoo Messengera bila praćena te da postoje dokazi da je koristio Internet za osobne potrebe. Podnositelj je tvrdio da je aplikaciju koristio samo u profesionalne svrhe. Međutim, predöčen mu je transkript od 45 stranica njegovih poruka koje je u razdoblju od 5. do 12. srpnja 2007. godine razmijenio s bratom i zaručnicom i koje su se odnosile na osobne stvari, a neke su poruke bile intimne prirode. Dana 1. kolovoza 2007. godine poslodavac je raskinuo ugovor o radu s podnositeljem zbog kršenja internih propisa društva koji su zabranjivali korištenje sredstava društva za osobne potrebe. Podnositelj je osporavao odluku svojeg poslodavca pred sudovima tvrdeći da je poslodavac prekršio njegovo pravo na dopisivanje pristupanjem njegovim porukama, što je predstavljalo 26 povredu Ustava i Kaznenog zakona. Županijski sud u Bukureštu odbio je njegovu tužbu u prosincu 2007. godine, jer je utvrdio da je poslodavac prilikom otkazivanja ugovora o radu postupao sukladno Zakonu o radu; kao i zbog toga što su poslodavci imali pravo odrediti pravila za korištenje Interneta, te su zaposlenicima omogućili pristup Internetu samo za profesionalnu uporabu; te zbog toga što je podnositelj bio propisno obaviješten o propisima društva. Županijski sud primijetio je da je netom prije njegovog otkaza druga zaposlenica bila otpuštena zbog korištenja Interneta, telefona i fotokopirnog aparata za osobne potrebe. Podnositelj je podnio žalbu, tvrdeći da sud nije uspio postići pravednu ravnotežu između konkurentnih interesa. U pravomoćnoj odluci 17. lipnja 2008. godine, Žalbeni sud odbio je njegovu žalbu. U suštini je potvrdio nalaze nižeg suda. Pozivajući se na Direktivu Europske unije 95/46/EZ o zaštiti podataka, utvrdio je da je ponašanje poslodavca, nakon što je

upozorio podnositelja i njegove kolege da se resursi društva ne bi trebali koristiti u osobne svrhe, bilo razumno i da je praćenje komunikacija podnositelja bila jedina metoda kojom se moglo utvrditi je li došlo do stegovne povrede.

PRIGOVORI

Pozivajući se na članak 8. Konvencije (pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života, dom i dopisivanje), podnositelj je prigovorio da se odluka poslodavca o raskidu njegova ugovora o radu nakon praćenja njegovih elektroničkih komunikacija i pristupanja njihovom sadržaju temeljila na povredi njegove privatnosti i da domaći sudovi nisu zaštitili njegovo pravo na poštovanje njegova privatnog života i dopisivanja.

U presudi od 12. siječnja 2016. godine Vijeće je utvrdilo da nije došlo do povrede članka 8. Konvencije. Dana 6. lipnja 2016. godine predmet je upućen Velikom vijeću na zahtjev podnositelja.

OCJENA SUDA

Sud je potvrdio da je članak 8. Konvencije primjenjiv na podnositeljev predmet jer njegova komunikacija na radnom mjestu ulazi u opseg pojmova „privatni život” i „dopisivanje”. Istaknuo je kako, bez obzira na to je li podnositelj razumno mogao očekivati privatnost s obzirom na restriktivne propise poslodavca o korištenju Interneta koji su mu bili poznati, upute poslodavca nisu mogle svesti privatni društveni život na radnom mjestu na nulu. I dalje je postojalo pravo na poštovanje privatnog života i privatnosti dopisivanja bez obzira na to što je do određene mjere bilo ograničeno.

Iako je mjeru praćenja podnositeljeve komunikacije koja je rezultirala njegovim otkazom donijelo privatno društvo, domaći sudovi su potvrdili njezinu opravdanost. Sud je stoga zaključio da podnositeljev zahtjev treba ispitati sa stajališta pozitivnih obveza države. Naime, domaća tijela bila su dužna uspostaviti ravnotežu između konkurentnih interesa - prava podnositelja na poštovanje privatnog života, s jedne strane, i prava poslodavca da poduzme mjere kako bi se osiguralo nesmetano funkcioniranje društva, s druge strane.

Ocjenjujući jesu li domaća tijela postigla pravednu ravnotežu između navedenih interesa, Sud je prvo primijetio da su se domaći sudovi izričito pozvali na podnositeljevo pravo na poštovanje njegova privatnog života i na primjenjiva zakonska načela. Žalbeni sud pozvao se i na relevantnu Direktivu Europske unije¹ i na načela utvrđena u istoj, odnosno na nužnost, specifikaciju svrhe, transparentnost, legitimitet, razmjernost i sigurnost. Domaći sudovi također su ispitali je li stegovni postupak bio proveden na kontradiktoran način i je li podnositelj imao priliku iznijeti svoje tvrdnje.

Međutim, domaći sudovi nisu utvrdili je li podnositelj bio unaprijed obaviješten o mogućnosti da njegov poslodavac poduzme mjere nadzora komunikacije, niti o prirodi takvih mjera. Naime, Županijski sud jednostavno je primijetio da je zaposlenicima skrenuta pažnja na činjenicu da je jedna zaposlenica otpuštena zbog korištenja Interneta, telefona i fotokopirnog uređaj za osobne potrebe. Žalbeni sud smatrao je kako je podnositelj na taj način bio upozoren da ne smije koristiti resurse društva za osobne potrebe.

Sud je pak smatrao, slijedeći međunarodne i europske standarde² kako je poslodavac prije početka mjera nadzora trebao o tome obavijestiti zaposlenike, da bi se takva obavijest mogla smatrati prethodnom obaviješću u smislu navedenih standarda, a pogotovo zato jer je bila

riječ o nadzoru korespondencije. Iz materijala u spisu predmeta Sud je zaključio da podnositelj zahtjeva nije bio prethodno obaviješten o opsegu i prirodi praćenja od strane njegova poslodavca ili o mogućnosti da poslodavac može imati pristup stvarnom sadržaju njegovih poruka.

Što se tiče opsega praćenja i stupnja uplitanja u podnositeljevu privatnost, to pitanje nije ispitao niti jedan domaći sud, iako je poslodavac zabilježio sadržaj sve komunikacije podnositelja tijekom razdoblja praćenja u stvarnom vremenu i ispisao njihov sadržaj. Domaći sudovi nisu u dostatnoj mjeri ocijenili jesu li postojali opravdani razlozi koji opravdavaju praćenje podnositeljeve komunikacije. Županijski sud pozvao se na potrebu da se izbjegne oštećenje IT sustava društva ili nametanje odgovornosti društvu u slučaju nezakonitih aktivnosti putem Interneta. Međutim, ti se primjeri mogu gledati samo kao teoretski, jer ništa nije ukazivalo na to da je podnositelj doista izložio društvo bilo kojem od tih rizika.

Nadalje, niti jedan domaći sud nije dovoljno ispitao je li se cilj koji je poslodavac htio postići mogao ostvariti manje nametljivim metodama od pristupanja sadržaju komunikacije. Štoviše, niti jedan sud nije razmotrio ozbiljnost posljedica praćenja i stegovnog postupka koji je uslijedio, odnosno činjenicu da je - dobivanjem otkaza - dobio najtežu stegovnu sankciju. Konačno, sudovi nisu utvrdili u kojem je trenutku poslodavac pristupio sadržaju sporne komunikacije.

Uzimajući u obzir navedena razmatranja, Sud je zaključio da domaća tijela nisu na odgovarajući način zaštitila podnositeljevo pravo na poštovanje njegova privatnog života i dopisivanja i da slijedom toga nisu uspjela postići pravednu ravnotežu između konkurentnih interesa. Stoga je došlo do povrede članka 8. Konvencije.

PRAVEDNA NAKNADA

Sud je presudio da utvrđivanje povrede samo po sebi predstavlja pravičnu naknadu za neimovinsku štetu koju je pretrpio podnositelj.